

ПРИРОДНО-РЕКРЕАЦІЙНІ ТЕРИТОРІЇ В МЕЖАХ САДИБНОЇ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті йдеться про природно-рекреаційні території в межах присадибної житлової забудови як важливий елемент міського середовища. Проаналізовано їхню роль у забезпеченні екологічної стійкості, покращенні мікроклімату та підвищеному рівні комфорту для мешканців. Визначено основні проблеми формування та функціонування таких територій, зокрема недостатню доступність, фрагментарність насаджень та їх витіснення внаслідок урбанізації. Запропоновано напрями розвитку природно-рекреаційних зон у межах садибної забудови з урахуванням сучасних містобудівних підходів та екологічних вимог.

Ключові слова: природно-рекреаційні території, садибна забудова, міське середовище, екологічна стійкість, зелене насадження, урбанізація.

Abstract

The article examines natural and recreational areas within low-density residential development as an integral part of the urban environment. Their role in ensuring environmental sustainability, improving the microclimate, and enhancing residents' comfort is analyzed. The main problems of the formation and functioning of such areas are identified, including limited accessibility, fragmentation of green spaces, and their displacement due to urbanization. Directions for the development of natural and recreational zones within low-density development are proposed, considering modern urban planning approaches and environmental requirements.

Keywords: natural and recreational areas, low-density development, urban environment, environmental sustainability, green spaces, urbanization.

Вступ

Відпочинок та відновлення пересічного містянина значною мірою залежать від забезпеченості житлових територій місцями із зеленими насадженнями. Розвиток, видозмінення та функціонування мережі озелених територій як місць для щоденного відновлення та рекреації ґрунтується на аналізі потреби у таких просторах, оцінці ландшафтних та планувальних умов міста. Озеленені території житлових мікрорайонів є найпоширенішим типом насаджень, здебільшого загального та обмеженого користування. Житловий простір не може вважатися комфортним, якщо його забудова не забезпечена достатньою кількістю зелених насаджень.

Сельбищні зони садибної забудови мають специфічний характер через низьку щільність забудови та значну частку приватних територій.

Метою роботи є дослідження характеристик озеленення загального користування житлових територій садибної забудови.

Результати дослідження

1. Проблематика озеленення мікрорайонів садибної забудови У мікрорайонах садибної забудови озеленення має особливу роль, оскільки такі території характеризуються низькою щільністю забудови, що створює необхідність раціонального використання земельних ресурсів. Основні проблеми озеленення цих районів включають:

- Недостатню кількість територій загального користування. Більшість зелених зон належать приватним садибам, що обмежує доступ до них для широкого кола мешканців.
- Нерівномірний розподіл зелених насаджень. Відсутність єдиної концепції планування зелених зон призводить до фрагментації насаджень і відсутності цілісної екосистеми.
- Забудова, що витісняє зелені насадження. Зростання урбанізованого простору в садибних мікрорайонах часто призводить до зменшення площі громадських озелених територій.

- Низький рівень благоустрою існуючих зелених зон. Відсутність належного догляду та підтримки озелених просторів обмежує їхню функціональність та привабливість.
2. Класифікація зелених насаджень у мікрорайонах садибної забудови.

Відповідно до Державних будівельних норм (ДБН), зелені насадження за функціональним призначенням поділяються на:

Загального користування – включають природні та штучно створені насадження територій міських парків, скверів, бульварів, лісопарків, гідропарків тощо. Вони є відкритими для рекреаційного природокористування різного спрямування.

Обмеженого користування – охоплюють насадження в межах громадської, житлової та промислової забудови, що використовуються для рекреаційних та санітарно-гігієнічних потреб населення.

Спеціального призначення – це насадження вздовж вулиць, санітарно-захисні зони, водоохоронні, вітрозахисні, протиерозійні насадження. До таких територій встановлено обмежений доступ через їх специфічні функції.

3. Для покращення стану озеленення в мікрорайонах садибної забудови необхідно реалізовувати такі заходи:

- Створення нових озелених просторів загального користування шляхом формування парків, скверів, рекреаційних зон у доступних для мешканців місцях.
- Застосування екологічно орієнтованого планування для збереження природного ландшафту та підвищення екологічної стійкості територій.
- Розвиток зеленої інфраструктури через поєднання природних насаджень із сучасними технологіями благоустрою.
- Залучення громади до підтримки та догляду за зеленими зонами через місцеві ініціативи та освітні програми.

Висновки

У результаті проведеного дослідження встановлено, що природно-рекреаційні території в межах малоцільної житлової забудови є важливою складовою міського середовища, яка забезпечує екологічну стійкість, покращує мікроклімат та підвищує комфорт проживання мешканців. Аналіз показав, що основними проблемами функціонування таких територій є обмежена доступність, фрагментація зелених насаджень та їх витіснення через урбанізаційні процеси..

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Купач Т. Г., Дем'яненко С. О., Олішевська Ю. А. Рекреаційні території як інструмент регулювання комфортності життя в містах [Електронний ресурс]/ Купач Т. Г., Дем'яненко С. О., Олішевська Ю. А. // Science and Education a New Dimension. Natural and Technical Sciences. - 2018. - №20. - С. 18-21.
2. ДБН 2.2-12:2019. Планування і забудова територій. [Чинний від 2019-10-01]. Вид. офіц. Київ : Мінрегіон України, 2019. 185 с.
3. ДБН Б.2.2-5:2011. Благоустрій територій. [Чинний від 2012-09-01]. Вид. офіц. Київ : Мінрегіонбуд України, 2012. 64 с.

Андрущак Ксенія Валеріївна - студентка групи БМ-21б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Максименко Марина Аркадіївна — канд. техн. наук, викладач кафедри Будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет

Науковий керівник: **Максименко Марина Аркадіївна** — канд. техн. наук, викладач кафедри Будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Andrushchak Kseniia— student of group BM-21b, Faculty of Civil, Environmental, and Building Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Maksymenko Maryna— Ph.D. in Technical Sciences, Associate Professor of the Department of Construction, Urban Economy, and Architecture, Vinnytsia National Technical University.

Scientific Supervisor: **Maksymenko Maryna** — Ph.D. in Technical Sciences, Associate Professor of the Department of Construction, Urban Economy, and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.